

vernieuwde

Dorpsvisie Kolham 2017 - 2025

Kolham is Rust, Ruimte en Groen, een genot om in te wonen

Dorpsrandpark
Kolham

Inhoudsopgave

1. Inleiding vernieuwde Dorpsvisie Kolham
2. Kolham: ruimtelijk en historisch kader
3. Woon- en leefomgeving
4. Verkeer en vervoer
5. Participeren en Nabuurschap
6. Herindeling Midden Groningen
7. Leefbaarheid
8. Communicatie en dorpsactiviteiten
9. Werkgelegenheid

Bijlagen

1. Inleiding vernieuwde Dorpsvisie Kolham

Anno 2016 worden we geconfronteerd met aardbevingen, herindeling van gemeenten, participatie samenleving, toenemende verkeersmobiliteit, vergrijzing, vluchtelingenopvang en druk op voorzieningen als gevolg van economische ontwikkelingen. Dit is aanleiding geweest voor de Vereniging Dorpsbelangen Kolham (VDK) om de bestaande dorpsvisie uit 2006 op hoofdlijnen aan te passen.

De totstandkoming van deze vernieuwde visie is gerealiseerd door de belangrijkste uitkomsten te delen met de inwoners van Kolham via de Social Media (Facebook) en een bijeenkomst met de bewoners op 26 oktober 2016.

Kolham is rust, ruimte en groen, een genot om in te wonen met en voor elkaar. Deze visie geldt als uitgangspunt voor nadere beleidsafspraken met de gemeente en andere instanties voor de lange termijn (2025). Als dorp doen we er alles aan om onze identiteit en zelfstandigheid te bewaren met participatie als uitgangspunt:

“Met elkaar en voor elkaar”

Prettig wonen, leven en werken in Kolham is voor 2025 het gewenste toekomstbeeld voor alle leeftijdsgroepen. De kinderen kunnen in Kolham naar de kinderopvang en basisschool en veilig opgroeien. Vrijwilligers nemen in Kolham een belangrijke positie in en hebben een grote bereidheid om zich in te zetten voor activiteiten en de leefbaarheid binnen het dorp. De druk op voorzieningen is tot een aanvaardbare norm teruggebracht.

Hierdoor kunnen mensen in Kolham zo lang als mogelijk is blijven wonen in hun vertrouwde woonomgeving. Inwoners, verenigingen, instellingen en organisaties spannen zich gezamenlijk in om de leefbaarheid van het dorp in stand te houden.

Het dorpshuis is het kloppend hart van het dorp en vervult een spilfunctie bij nieuwe multifunctionele voorzieningen door- en voor de inwoners. Door het afnemen van de gasproductie behoren aardbevingen tot het verleden en de waarde van woningen is toegenomen. De vluchtelingen problematiek behoort eveneens tot het verleden. Het Kompas (beleidsnotitie Midden Groningen) biedt perspectief tot een grote mate van zelfvoorziening.

Namens de Vereniging Dorpsbelangen Kolham wil ik hierbij de werkgroep die zich heeft beziggehouden met het updaten van de dorpsvisie, en Jan Hasenoot in het bijzonder, bedanken voor de bijdrage aan de totstandkoming van deze vernieuwde Dorpsvisie.

Jaap Kloosterhuis

Voorzitter Vereniging Dorpsbelangen Kolham
23 oktober 2016

2. Kolham: ruimtelijk en historisch kader

Kolham is een klein dorp binnen de gemeente Slochteren, en na de herindeling binnen de gemeente Midden Groningen, met ca. 1340 inwoners (stand 1 januari 2016).

In Kolham zijn diverse voorzieningen aanwezig zoals de basisschool, kerk, dorpshuis en sportaccommodaties (tennisbanen/ijsbaan). De kenmerkende lintbebouwing met veel open stukken en weidse zichtlijnen zijn kenmerkend voor Kolham. Ten noorden van het dorp heeft een groot deel van de oorspronkelijke landbouwgrond plaats gemaakt voor natuurontwikkeling. De komst van het Dorpsrandpark en het beheer van het productiebos heeft tot een forse toename geleid van deze natuurontwikkeling.

Door de ligging nabij Hoogezand is het dorp, wat betreft voorzieningen, erg op deze plaats georiënteerd. Ook heeft Kolham via de A7 een uitstekende (bus-)verbinding met de stad Groningen. Juist deze ligging is er de oorzaak van geweest dat er de laatste jaren vele voorzieningen uit het dorp zijn verdwenen maar ook het bedrijventerrein Rengerspark dankt er zijn bestaan aan. Er is een evenwicht ontstaan tussen enerzijds de ontwikkeling van industrie langs de A7 en anderzijds de ontwikkeling van de natuur van het herinrichtingsgebied Midden Groningen. De ontwikkeling van Meerstad heeft geen gevolgen gehad voor Kolham. Meerstad is thans volledig opgenomen binnen de gemeente Groningen.

Naast vele typisch Groninger boerderijen kent Kolham een aantal in het oog springende gebouwen die het beeld van het dorp in belangrijke mate bepalen: de kerk uit 1641 met de pastorie, het station langs het voormalige Woldjerspoor, de zgn. Daalwoningen langs de Eikenlaan, de oude school, tegenwoordig wooneenheden en de korenmolen “De Entreprijs” die, na in 2000 grotendeels door brand te zijn verwoest, thans weer geheel in oude luister is hersteld.

3. Woon- en leefomgeving

Het is fijn wonen in Kolham. Er is genoeg diversiteit in het dorp. Geen overheersende groepen. Er is respect naar elkaar toe. De “soepelheid” waarmee asielzoekers hun weg vonden in de tijdelijke opvang en het proces daarom heen is daarvan een goed voorbeeld.

Rust, ruimte en groen zijn de uitgangspunten voor de woonomgeving in Kolham. Dit is voor velen een reden om hier te wonen. De agrarische bestemming ten zuiden van het dorp dient in stand te blijven. Bedrijven en industrie mogen niet verder richting het dorp Kolham komen.

Het productiebos is verdwenen wat een natuurlijke buffer vormde tussen het dorp en de A7. Het verdwijnen van dit bos zorgt voor lawaaihinder vanaf de A7 en lichtvervuiling vanaf bedrijventerrein Rengerspark. Bij het aanbrengen van lichtreclame dient rekening te worden gehouden met lichtvervuiling. Ook het toenemend autoverkeer en het verhogen van de maximum snelheid naar 130 km op de A7 geven reden tot zorg met name fijnstof heeft invloed op onze schone lucht.

De natuur rondom Kolham ten noorden met het Dorpsrandpark en de aangrenzende productiebossen (Mainschoar) moeten in tact blijven voor de komende decennia.

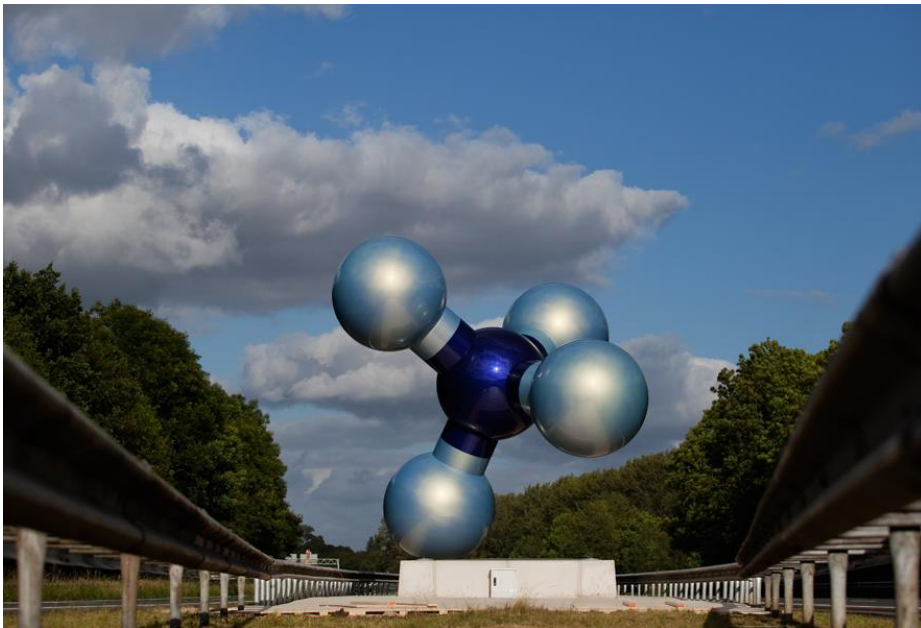
Kolham is de afgelopen twee jaar al meerdere keren betrokken geweest bij aardbevingen als gevolg van de gaswinning. Het dorp bevindt zich binnen de door de NAM vastgestelde contouren. De rust en vertrouwde woonomgeving staat onder druk. Zowel psychisch, emotioneel als economisch hebben aardbevingen impact (waardevermindering eigen woningbezit) en vergt van de bestuurders een constante alertheid van alle zaken rondom (vermindering) van de gaswinning. Ook compensatie blijft een aandachtspunt. Volgens de Algemene Rekenkamer heeft de Groningse gasbel de Staat inmiddels 265 miljard euro opgeleverd. Laat ons niet een gevangene worden van onze eigen woon- en leefomgeving en verminder de gasproductie.

Binnen het dorp zijn diverse sportverenigingen actief, naast de tennisvereniging, schaatsvereniging zijn er diverse andere binnen sporters actief die gebruik maken van de gymzaal in het dorpshuis. Veel van deze verenigingen hebben last van een toenemende vergrijzing. Het zou mooi zijn indien er meer activiteiten vooral voor de jeugd aanwezig zijn. Een idee is om naast de ijsbaan een skeelerbaan of atletiekbaan aan te leggen.

De bossen ten noorden van Kolham bieden veel ruimte voor de wandelsport. Ook voor fietsers zijn er volop mogelijkheden onder andere met verbindingen naar het ‘t Roegwold en aangrenzende natuurgebieden. Ten zuiden van Kolham (Rengerspark) zou nog wat meer aandacht moeten zijn voor wandel- en fietsmogelijkheden. Het Rengerspark is eigenlijk een industriegebied en verdient thans niet de naam “park”.

Gewenst

- a. De agrarische bestemming ten zuiden van het dorp tussen Rengerslaan Noord en de Knijpslaan en de A7 anderzijds dienen intact te blijven en worden niet bestemd als bedrijventerrein. Het bedrijventerrein Rengerspark biedt nog voldoende ruimte voor nieuwe bedrijven.
- b. Kolham moet binnen de contouren blijven van de door de NAM vastgestelde grens voor compensatie en andere regelingen. De gaswinning moet drastisch naar beneden zodat aardbevingen niet meer voorkomen.

4. Verkeer en vervoer

De bestaande busverbindingen dienen in stand te blijven met name voor de vele forenzen die hun werk hebben in de stad Groningen. Voor bewoners van de Rengerslaan Noord en bezoekers/werknemers van het Rengerspark is geen bushalte meer aanwezig. Thans moeten zij ter hoogte van hotel de Boer in Hoogezand naar de bushalte (niet overdekt). Het bestaande bushalte(hokje) aan de Rengerslaan Noord moet in ere hersteld worden.

De hoeveelheid verkeer op zowel de Hoofdweg als de Rengerslaan is de afgelopen jaren fors toegenomen. Bij belemmeringen op de snelweg A7 worden deze wegen als sluiptwegen gebruikt. De snelheid van het verkeer op de Hoofdweg en Rengerslaan Noord blijven een constante ergernis en het wachten is op het moment dat er weer een ongeluk gebeurt. Een oplossing is niet direct voorhanden. De wegbeheerder zou als maatregel kunnen overwegen (tijdelijk) digitale borden te plaatsen op de wegen waarop staat aangegeven hoe hoog de snelheid is.

Gewenst

- a. De Rengerslaan Noord en de Hoofdweg in Kolham moeten op het gebied van verkeerssnelheid meer aandacht krijgen van zowel de gemeente/provincie als de verkeerspolitie. Verkeer remmende maatregelen moeten ten uitvoer worden gebracht.
- b. De bestaande busverbindingen zijn essentieel voor de forenzen uit Kolham en dienen in stand te worden gehouden. Ook moet de bushalte ter hoogte van het Rengerspark in ere hersteld worden.

5. Participeren en Nabuurschap

De verzorgingsstaat bestaat niet meer. Veel verantwoordelijkheden komen bij de burgers te liggen. Dit geldt voor de zorg, de openbare ruimte en het verenigingsleven. De economische omstandigheden nopen veel gezinnen tot het hebben van twee banen (m/v) waardoor de ruimte om iets te kunnen betekenen voor de “oude” buurman of -vrouw onder druk komt te staan. Op dit moment (2016) zijn in Kolham 140 adressen met 70+ inwoners. Goed en gezellig oud worden in Kolham, dat willen de meesten. Zij zijn verknocht aan hun dorp en willen hier hun oude dag doorbrengen.

Het aantal eenpersoonshuishoudens neemt toe als gevolg van de vergrijzing. Voor deze groep wordt ingezet op het geschikt maken van de bestaande woning. De diversiteit van de huidige huurwoningen loopt niet meer in de pas met het “oude” woonplan van de gemeente Slochteren. Naast het dorpshuis in Kolham ligt een braakliggend terrein waar enige jaren geleden huurwoningen stonden. Wellicht biedt deze ruimte perspectief voor de ontwikkeling van multifunctionele gelijkvloerse woningen en/of zelfstandige woonvormen met ambulante zorg.

Een initiatief van het dorpshuis is te komen tot een eigen dorpskeuken. Ook zou het dorpshuis gebruikt kunnen worden voor contacten en activiteiten voor de burens. Immers, de meeste ouderen willen graag in de buurt wonen van voorzieningen. Het dorpshuis kan veel betekenen voor deze groep. Iedere 14 dagen vindt een bijeenkomst plaats in het dorpshuis voor de actieve 50-plusser. Thans is het eerder 60+ en er wordt gezamenlijk veel plezier beleeft.

Naar voorbeeld van Loppersum en Wedde zou een dorpsconsulent een welkome aanvulling zijn binnen het dorp. Zoals eerder gesteld zal de vergrijzing in toenemende mate aandacht vragen van zorgverzekeraars, gemeente en eerstelijnszorg. De dorpsconsulent is iedere week aanwezig in het Dorpshuis voor ondersteuningsvragen (WMO) van inwoners en hij/zij signaleert problemen en kan de daarvoor geschikte instanties inschakelen. Verder is de consulent belast met de coördinatie van mantelzorg en vrijwilligers.

Gewenst

- a. Onderzoek de mogelijkheden voor de oudere inwoners van Kolham om hier hun “oude dag” door te brengen, zowel huisvesting als voorzieningen, middels een stageproject WO/HBO. Overweeg het braakliggend perceel naast het dorpshuis te bestemmen voor multifunctionele woningen. Onderzoek de mogelijkheid tot meer Kangaroo woningen.
- b. Stel een dorpsconsulent vanuit de gemeente aan die de informele zorg regelt, kan ook voor meerdere dorpen.

6. Herindeling Midden Groningen

Met de herindeling op komst in de nieuwe gemeente Midden Groningen bestaande uit de gemeenten Slochteren, Hoogezand Sappemeer en Menterwolde worden naar verwachting de bestaande (overheids-)voorzieningen gecentraliseerd. We zien dit nu al met een aantal regelingen die ondergebracht worden bij één van de gemeenten. Een voorbeeld is de Onroerendzaakbelasting. De vrees is dat de afstand van de bestuurders naar de dorpen groter wordt. Kolham wenst dat het alle ruimte krijgt om het eigen karakter te behouden ook als de herindeling volledig is ingevoerd. We willen geen wijk worden van Midden Groningen. Het convenant met de gemeente Slochteren dient in tact te blijven en nageleefd te worden.

Kolham beschikt over een actieve dorpsgemeente met enthousiaste vrijwilligers (Vereniging Dorpsbelangen Kolham, Stichting Dorpshuis en diverse commissies/werkgroepen). Gepleit wordt om een overheidsloket te openen in het dorpshuis van voor allerlei overheidszaken. Kolham wenst het dorpse karakter te behouden en de leefbaarheid te vergroten met meer faciliteiten van de overheid. Het document Kompas, samen kom je verder, waarin de beleidsuitgangspunten zijn vastgesteld voor de nieuwe gemeente Midden Groningen biedt erg veel perspectief voor de lange termijn. Immers wij willen ook samen verder en beschouwen de nieuwe gemeente ook als onze bondgenoot.

Gewenst

- a. De gemaakte afspraken met de gemeente Slochteren in het bestaande convenant worden overgenomen in een nieuw convenant met de gemeente Midden Groningen.
- b. Gepleit wordt om een overheids-/zorgloket te openen in het dorpshuis van voor allerlei burgerzaken.

7. Leefbaarheid

We gingen vroeger naar de dorpswinkel, groenteboer, bakker of café voor de sociale contacten. Helaas zijn deze voorzieningen niet meer aanwezig in Kolham. Het dorpshuis is thans de aangewezen plek daarvoor en vervult een cruciale rol en met verve. Kolham kent een bloeiend verenigingsleven met maar liefst 22 verenigingen en clubs die gebruik maken van het dorpshuis. De tweewekelijkse bijeenkomst (spelletjesmiddag) voor de ouderen van Kolham, de Vrouwen van Nu en sinds kort de Meiden van Nu, de toneelvereniging, de klaverjasclubs en de jaarlijkse strijd tussen alle verenigingen om de “Mainschaor” bokaal geven behoorlijk gelegenheid tot onderling contact van de inwoners. Ook op sportief gebied blijft de gymzaal niet ongebruikt (volleybal, badminton, zaalvoetbal, biljarten e.d.). Ook de aanwezige sportaccommodatie in het dorpshuis is van groot belang voor de schoolgaande jeugd van de openbare school Oetkomst die hier dagelijks gebruik van maakt.

Het dorpshuis wordt nu vooral gebruikt door verenigingen, maar in de toekomst is er steeds meer behoefte aan een laagdrempelige ontmoetingsplek voor ‘individuen’ (los van verenigingsleven) om de leefbaarheid op peil te houden. Het dorpshuis moet ook vooral een toegankelijke plek worden. Dit moet zich niet alleen uiten in een andere uitstraling maar ook in openingstijden, faciliteiten, functies, prijzen, activiteiten. Het dorpshuis is thans volop bezig met een vitaliseringsproject voor de komende jaren. De hoop is dat dit op de wat langer termijn gestalte krijgt in een aangepast gebouw met een veelheid aan nieuwe activiteiten en voorzieningen.

Kolham bezit een lokale lagere school en kinderopvang. Deze voorzieningen hebben al onder druk gestaan de afgelopen jaren maar met het samensmelten van scholen in de omgeving (Scharmer) is het leerlingenaantal op een behoorlijk niveau. Verwacht wordt dat het aantal leerlingen op niveau blijft en er geen enkele aanleiding is om de school te sluiten.

Gewenst

- a. Het dorpshuis is het kloppend hart van Kolham. Naast de verenigingen die gebruik maken van het dorpshuis moeten een aantal laagdrempelige voorzieningen worden gerealiseerd zoals uitbreiding van eerstelijnszorg, vestiging van zzp'ers; afhaalpunt pakketten; kleine dorpswinkel; huiskamerproject, repaircafé, etc.
- b. Voor de leefbaarheid is de school van groot belang. Indien er sprake is van fusies met scholen in andere dorpen dan biedt Kolham een uitstekende gelegenheid als middelpunt tussen de overige buurdorpen.

8. Communicatie en dorpsactiviteiten

Naast het dorpshuis is de Vereniging Dorpsbelangen Kolham ook van essentieel belang voor Kolham (opgericht in 1981 en inmiddels 35 jaar jong). Zij vervult haar taak als intermediair/spreekbuis van het dorp naar allerlei-(overheid)instanties voor het wel en wee van de inwoners van het dorp. Verantwoording legt zij af in een jaarvergadering aan de leden (meer dan 400) en per kwartaal met het uitbrengen van het verenigingsblad “De Hamster”. Ook via Social Media (Facebook) is het vertegenwoordigd.

Daarnaast organiseert het allerlei activiteiten (4 mei herdenking, Sinterklaas intocht, Kerstmarkt, school-/dorpsfeest etc.). Twee keer per jaar voert het overleg met het bestuur van Stichting Dorpshuis om activiteitenplannen af te stemmen. Dit wordt gedaan door tientallen vrijwilligers die zich jaarlijks inzetten en beloond worden met een gezellige vrijwilligersavond.

Ook de natuur wordt niet vergeten. Zo onderhouden vrijwilligers het Dorpsrandpark Zwaneveldsgat en de Kolhamster Mainschoar. Overwogen wordt om nog meer samen te gaan werken met de andere dorpen om gezamenlijk activiteiten te organiseren. Het Slochter Wold Spektoakel is hiervan een treffend voorbeeld.

Gewenst

Meer samenwerking met andere dorpen gericht op leefbaarheid en activiteiten.

9. Werkgelegenheid

Kolham was van oudsher een agrarisch dorp met veel landbouwers. Dit is door de jaren achterhaald. Voor het werk is Kolham aangewezen op Hoogezand en Groningen en andere plaatsen in de Noordelijke provincies. Thans hebben zich naast enige lokale bouwbedrijven veel zzp'ers gevestigd die vanuit hun woning werken. Verder biedt het bedrijventerrein Rengerspark veel werkgelegenheid.

Gewenst

Er is geen aanleiding om veranderingen te wensen op het gebied van werkgelegenheid.

Bijlagen

Dorpsrandpark Zwaneveldsgat

Uit een dorpsenquête bleek dat ook de kinderen in Kolham een eigen speelplek wilden. Aan de noordelijke rand van het dorp werd een prima plek voor speelnatuur gevonden, grenzend aan natuurgebied Midden-Groningen. Een terrein van Staatsbosbeheer werd bij de plannen betrokken, waardoor het kon uitgroeien tot een park met een oppervlakte van circa 20 hectare. Samen met de Vereniging Dorpsbelangen Kolham, kinderen van de basisschool en Staatsbosbeheer zijn de ideeën verder uitgewerkt en is het park in 2012 gerealiseerd. Naast de eerder genoemde functies vormt dit terrein eveneens een recreatieve buffer voor het aangrenzende natuurgebied.

Het park is gesitueerd op het voormalige rangeerterrein van de Woltjerspoorbaan. Als knipoog naar het verleden is in het park een stukje spoorrails herplaatst. Het beheer wordt grotendeels uitgevoerd door Exmoorpony's. De Exmoor stamt af van de wilde oerpony die ooit in heel West-Europa voorkwam. Dit ras is niet door de mens gefokt, maar de laatste ondersoort van het wilde oerpaard. Deze paardjes worden verzorgd door Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Slochteren (ANLS).

Een ander deel van het beheer wordt uitgevoerd door een vrijwilligersgroep uit het dorp. De trimbaan bevordert een goede conditie van de bewoners. In de zwemplas kan in de zomermaanden heerlijk worden gezwommen. De kwaliteit van dit water wordt regelmatig door de provincie Groningen gecontroleerd.

In het park ligt ook een volkstuinencomplex. Paardenmest van de Exmoors wordt door de tuinders gebruikt voor het bemesten van hun groenten, een bijzondere samenwerking dus! U vindt de hoofdingang van het park aan de Eikenlaan.

Korenmolens "De Entreprijs"

In Kolham staat een korenmolen 'De Entreprijs'. De molen is in 1906 herbouwd, nadat de vorige was afgebrand. Helaas brak er op 19 juni 2000 weer een brand uit, waardoor de molen volledig in as werd gelegd. De molen is nu weer volledig hersteld. Sinds 1972 is de molen eigendom van de Slochter Molenstichting.

Amerikaanse windmotor

Daarnaast is de Vereniging Dorpsbelangen Kolham eigenaar van een Amerikaanse windmotor. Deze windmotor is in 2010 volledig gerestaureerd en als cultuurhistorisch en landschap bepalend monument voor het nageslacht behouden. De nieuwe locatie van de Hercules is vrijwel gelijk aan de oorspronkelijke locatie (Westerpolder).

Kolhamster Mainschoar

Inwoners van Kolham (Groningen), samen met de hieronder genoemde partners verenigd in de Werkgroep Kolhamster Mainschoar, beheren per juni 2016 31 hectare bos. Het bosperceel ligt noordelijk van Kolham en grenst aan het Groningse deel van het Natuurnetwerk Nederland. Het verbindt het Slochter natuurgebied 't Roegwold met natuur ten zuidwesten van de stad Groningen. Nu nog is de provincie Groningen eigenaar van de grond en legt de verantwoordelijkheid voor het beheer bij de Kolhamsters. In 2017 zal het eigendom worden overgedragen aan Staatsbosbeheer.

De naam 'Mainschoar' (gemeenschappelijke grond waarop de inwoners samen komen om allerlei zaken te regelen en te vieren) past prima, want het is de bedoeling naast samen beheren, er ook met enige regelmaat dingen te doen en te vieren. De betrokken partijen hebben in een projectplan afspraken over de eenmalige omvorming en het daaropvolgende beheer vastgelegd.

